

Zestawienie systemów edukacji w krajach Unii Europejskiej i EOG

Źródło :
najnowsze *National Summary Sheets*
(opisy systemów edukacji), Eurydice

Opracowanie
Magdalena Górowska-Fells
Beata Płatos

Marzec 2009

Spis treści

BELGIA Wspólnota Flamandzka (2008)	3
BELGIA Wspólnota Francuska (2006)	4
BELGIA Wspólnota Niemieckojęzyczna (2007)	5
REPUBLIKA CZESKA (2008)	6
DANIA (2008)	7
NIEMCY (2007)	8
ESTONIA (2007)	9
GRECJA (2008)	10
HISZPANIA (2008)	11
FRANCJA (2007)	12
IRLANDIA (2005)	13
WŁOCHY (2007)	14
CYPR (2007)	15
ŁOTWA (2008)	16
LITWA (2008)	17
LUKSEMBURG (2005)	18
WĘGRY (2005)	19
MALTA (2008)	20
HOLANDIA (2005)	21
AUSTRIA (2007)	22
POLSKA (2008)	23
PORTUGALIA (2008)	24
SŁOWENIA (2008)	25
SZWECJA (2007)	26
SŁOWACJA (2007)	27
FINLANDIA (2007)	28
WIELKA BRYTANIA (ANGLIA/WALIA/IRLANDIA PÓŁNOCNA) (2008)	29
WIELKA BRYTANIA – SZKOCJA (2008)	30
ISLANDIA (2007)	31
LIECHTENSTEIN (2007)	32
NORWEGIA (2007)	33
BUŁGARIA (2008)	34
RUMUNIA (2005)	35
TURCJA (2008)	36

BELGIA Wspólnota Flamandzka (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie w pełnym wymiarze jest obowiązkowe w wieku od 6 do 15 lub 16 lat. Następnie nauka jest obowiązkowa do czasu ukończenia 18 lat, ale uczniowie mogą kształcić się w niepełnym wymiarze. Sześćioletnia szkoła średnia jest podzielona na trzy dwuletnie etapy.

Szkoła podstawowa (*lager onderwijs*) wiek uczniów 6 -12 lat.

Szkoła średnia (*secundair onderwijs*) 12 -18 lat:

- 1 etap: 12-14 lat
- 2 etap : kształcenie ogólne – techniczne – artystyczne – zawodowe na poziomie szkoły średniej - 14 -16 lat
- 3 etap: kształcenie ogólne – techniczne – artystyczne – zawodowe + kształcenie zawodowe w niepełnym wymiarze - 16 -18 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Obowiązek nauki (w niepełnym wymiarze) realizuje się w wieku od lat 16 – lub od lat 15 dla tych uczniów, którzy ukończyli pomyślnie naukę na 1 etapie szkoły średniej, i trwa do czasu ukończenia przez uczniów 18 roku życia.

Uczniowie wybierają jedną z następujących opcji:

- **Kształcenie zawodowe na poziomie szkoły średniej w niepełnym wymiarze** - w 47 Ośrodkach Kształcenia Zawodowego (*Centra Deeltijds BeroepsOnderwijs*, CDBOs) współpracujących ze szkołami średnimi oferującymi kształcenie zawodowe i techniczne w pełnym wymiarze.
- **Przyuczenie do zawodu (*leertijd*)** kształcenie zorganizowane w 23 kampusach Flamandzkiej Agencji Kształcenia Przedsiębiorców (*SYNTRA Vlaanderen*).
- **Oficjalnie uznawane programy szkolenia w niepełnym wymiarze** – oferowane przez 27 Ośrodków Kształcenia w Niepełnym Wymiarze (*Centra voor Deeltijdse Vorming*, CDVs)
- **Kształcenie w zakresie rybołówstwa morskiego w niepełnym wymiarze** – kilku uczniów w jednej tylko szkole.

BELGIA Wspólnota Francuska (2006)

Kształcenie obowiązkowe

Nauka jest obowiązkowa w wieku od 6 do 18 lat. Każda osoba niepełnoletnia kształci się obowiązkowo przez dwanaście lat. Kształcenie obowiązkowe odbywa się w pełnym wymiarze do wieku 15 lat i obejmuje sześć lat kształcenia w szkole podstawowej (przy czym w wyjątkowych wypadkach może trwać siedem, osiem lub dziewięć lat) i co najmniej dwa pierwsze lata kształcenia w pełnym wymiarze w szkole średniej.

- Szkoła podstawowa (*Enseignement primaire*) wiek uczniów 6-12 lat.
- Szkoła średnia (*Enseignement secondaire*) wiek uczniów 12-15/16 lub 18 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Po ukończeniu kształcenia obowiązkowego w pełnym wymiarze rozpoczyna się kształcenie obowiązkowe w niepełnym wymiarze. Obowiązek nauki można wypełniać w formie kształcenia w pełnym wymiarze w szkole średniej lub zgodnie z planem zajęć o zmniejszonej liczbie godzin (w niepełnym wymiarze), bądź w ramach programu, który uznaje się za spełniający wymogi obowiązku nauki.

- Kształcenie blokowe (kursy typu *sandwich*): wiek uczniów 15/16-18/21 lat.
- Szkolenie zawodowe /przyuczenie do zawodu: wiek uczniów 15/16-18/21 lat.

BELGIA Wspólnota Niemieckojęzyczna (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie w pełnym wymiarze jest obowiązkowe w wieku od 6 do 15 lub 16 lat. Następnie nauka jest obowiązkowa do czasu ukończenia 18 lat, ale uczniowie mogą kształcić się w niepełnym wymiarze. Uczniowie, którzy nie ukończyli pierwszych dwóch klas szkoły średniej do czasu ukończenia 15 lat, obowiązkowo kształcą się w pełnym wymiarze co najmniej do czasu ukończenia 16 lat.

- *Primarschule* (szkoła podstawowa) wiek uczniów - 6 - 11 lat
- *Vollzeit-Sekundarschule* (1. Stufe) - pierwszy etap szkoły średniej - wiek uczniów 12 – 15/16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

Po ukończeniu kształcenia obowiązkowego w pełnym wymiarze większość uczniów kontynuuje naukę w pełnym wymiarze na poziomie średnim II stopnia (2 i 3 etap szkoły średniej).

Uczniowie, którzy kończą naukę w pełnym wymiarze w wieku 15, 16 lub 17 lat, obowiązkowo kształcą się nadal w niepełnym wymiarze w szkole lub w ramach przyuczenia do zawodu do czasu ukończenia 18 lat.

- *Vollzeitsekundarschule* (2. und 3. Stufe) – drugi i trzeci etap szkoły średniej, wiek uczniów 15 – 18 lat
- *Teilzeitsekundarschule* – kształcenie na poziomie szkoły średniej w niepełnym wymiarze, wiek uczniów 15/16 – 18/19 lat
- *Lehrvertrag und mittelständische Ausbildung* – szkolenie zawodowe/przyuczanie do zawodu, wiek uczniów 15/16 – 18/19 lat
- *Postsekundare berufliche Ausbildung* – kształcenie zawodowe na poziomie policealnym, wiek uczniów 18 – 21 lat.

REPUBLIKA CZESKA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Uczęszczanie do szkoły jest obowiązkowe przez dziewięć lat, na ogół w wieku od 6 do 15 lat. Wszyscy uczniowie rozpoczynają naukę w szkole powszechnej (*základní škola*), a w drugim etapie mogą uczęszczać do *gymnázium*.

Základní škola (jednolita struktura obejmująca poziom szkoły podstawowej i szkoły średniej 1 stopnia)

- Etap 1: wiek uczniów 6-10 lat;
- Etap 2: wiek uczniów 11-15 lat

Gymnázium (szkoła średnia 1 stopnia) wiek uczniów 11/13-15 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Typy szkół:

Gymnázium szkoła średnia 2 stopnia – okres kształcenia 4 lata - wiek uczniów 15-19 lat

Střední odborná škola szkoła średnia zawodowa lub techniczna 2 stopnia – okres kształcenia 4 lata - wiek uczniów 15-19 lat.

Střední odborné učiliště szkoła średnia zawodowa lub techniczna 2 stopnia:

- Okres kształcenia 4 lata, wiek ucznia 15-19 lat
- Okres kształcenia 3 lata, wiek ucznia 15-18 lat
- Okres kształcenia 2 lata, wiek ucznia 15-17 lat
- Okres kształcenia 1-2 lata, wiek ucznia 15-16/17 lat

Szkoły średnie 2 stopnia na poziomie policealnym: okres kształcenia 1-2 lata, wiek ucznia 18-21 lat.

DANIA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 7 do 16 lat. Większość szkół *Folkeskole* prowadzi nieobowiązkową klasę zerową, a wiele również nieobowiązkową klasę X.

- Nieobowiązkowa klasa przedszkolna (*børnehaveklasse*) wiek uczniów 6-7 lat
- *Folkeskole* (jednolita struktura obejmująca szkołę podstawową i szkołę średnią 1 stopnia) – wiek uczniów 7-16/17 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Gymnasium prowadzi trzyletnie kształcenie o profilu ogólnym dla uczniów, którzy ukończyli IX lub X klasę *folkeskole*. W szkołach HF prowadzi się dwuletnie kształcenie ogólne dla absolwentów X klasy *folkeskole*, przygotowujące do podjęcia studiów wyższych. Trzyletni cykl zawodowo ukierunkowanego kształcenia w szkołach HTX i HHX, przewidziany dla absolwentów IX lub X klasy *folkeskole*, przygotowuje do podjęcia studiów lub pracy zawodowej. Kształcenie zawodowe w ramach EUD łączy kształcenie ogólne i zawodowe w szkole zawodowej (kolegium zawodowym) z kształceniem w miejscu pracy. Kształcenie w dziedzinach związanych z pracą socjalną i zdrowiem, kształcenie w dziedzinie rolnictwa i żeglugi morskiej oraz inne specjalistyczne rodzaje kształcenia prowadzi się w odpowiednich szkołach zawodowych.

Typy szkół:

Ogólnokształcące szkoły średnie 2 stopnia:

- *Gymnasium* – STX (3-letni kurs o charakterze akademickim prowadzący do egzaminu końcowego pozwalającego na uzyskanie kwalifikacji umożliwiających wstęp na uczelnie wyższe), wiek uczniów 16-19 lat.
- *Højere Forberedelseksamen* – HF ("Wyższy kurs przygotowujący do egzaminów" - 2-letni kurs o charakterze akademickim prowadzony w oparciu o dziesiątą klasę *folkeskole*, prowadzący do egzaminu końcowego pozwalającego na uzyskanie kwalifikacji umożliwiających wstęp na uczelnie wyższe), wiek od 16 lat wzwyż.
- *Højere handelseksamen* – HHX ("Wyższy kurs przygotowujący do egzaminów w dziedzinie handlu"). 3-letni kurs obejmujący kształcenie ogólne i w zakresie handlu, prowadzący do egzaminu końcowego pozwalającego na uzyskanie kwalifikacji umożliwiających wstęp na uczelnie wyższe. Wiek ucznia 16-19 lat.
- *Højere teknisk eksamen* – HTX ("Wyższy kurs przygotowujący do egzaminów w dziedzinie techniki"). 3-letni kurs obejmujący kształcenie ogólne i techniczne, prowadzący do egzaminu końcowego pozwalającego na uzyskanie kwalifikacji umożliwiających wstęp na uczelnie wyższe. Wiek uczniów 16-19 lat.

Szkoły średnie zawodowe 2 stopnia:

- Kształcenie zawodowe (EUD), wiek uczniów 16-20 lat.
- Zasadnicze kształcenie w zakresie nauk społecznych i zdrowia (SOSU), wiek uczniów 16-20 lat.
- Kształcenie w zakresie rolnictwa, żeglugi morskiej, itd., wiek uczniów 16-20 lat.

NIEMCY (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie w pełnym wymiarze jest obowiązkowe w wieku od 6 do 15 lub 16 lat (zależnie od Landu), a kształcenie w niepełnym wymiarze jest obowiązkowe do wieku 18 lat dla osób, które nie uczęszczają do szkoły w pełnym wymiarze.

<i>Grundschule</i> (szkoła podstawowa)	Wiek: 6-10 lat (6-12, Berlin i Brandenburgia)
Szkoły średnie 1 stopnia: <i>Orientierungsstufe</i> (faza „orientacji” w różnych rodzajach szkół lub jako odrębna jednostka organizacyjna) <i>Gymnasium/Realschule/Hauptschule/Gesamtschule</i> /Rodzaje szkół prowadzące kilka cykli kształcenia, np. <i>Mittelschule</i>	Wiek: 10-12 lat Wiek: 10/12-15/16 lat
Szkoły średnie 2 stopnia	Wiek: 15/16-18/19 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

Kształcenie ogólne na poziomie średnim 2 stopnia (<i>Gymnasiale Oberstufe</i>) w następujących rodzajach szkół: <i>Gymnasium/Berufliches Gymnasium/Fachgymnasium/Gesamtschule</i>	Wiek: 16-18/19 lat
Kształcenie zawodowe	
<i>Berufsfachschule</i> (szkoła zawodowa prowadząca kształcenie w pełnym wymiarze)	Wiek: 15/16-18 lat
<i>Fachoberschule</i> (szkoła zawodowa prowadząca kształcenie w pełnym wymiarze)	Wiek: 16-18 lat
<i>Berufsoberschule</i> (szkoła zawodowa prowadząca kształcenie w pełnym wymiarze)	Wiek: 18-19 lat
<i>Duales System</i> (System dualny: kształcenie w szkole zawodowej w niepełnym wymiarze i kształcenie w zakładzie pracy w niepełnym wymiarze)	Wiek: 15/16-18/19 lat

ESTONIA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe do czasu ukończenia *Põhiharidus* (szkoły podstawowej i średniej 1 stopnia) lub do osiągnięcia wieku 17 lat.

<i>Põhiharidus</i> (kształcenie na poziomie podstawowym i średnim 1 stopnia)	Wiek uczniów: 7-15/16 (17) lat
--	--------------------------------

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Üldkeskharidus</i> (kształcenie ogólne na poziomie średnim 2 stopnia)	16-18 lat
<i>Kutsekeskharidus</i> (kształcenie zawodowe na poziomie średnim 2 stopnia)	16-18/19 lat
<i>Kutseõpe keskhariduse baasil</i> (kształcenie zawodowe na poziomie policealnym)	19-21 lat

GRECJA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 5 do 15 lat i obejmuje następujące etapy:

<i>Nipiagogeio</i> (przedszkole)	5-6 lat
<i>Dimotiko scholeio</i> (szkoła podstawowa)	6-12 lat
<i>Gymnasio</i> (szkoła średnia 1 stopnia)	12-15 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Geniko Lykeio</i> or G.L. (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia, liceum)	15-18 lat
<i>Epagelmatiko Lykeio</i> lub EPA.L. (techniczna szkoła średnia 2 stopnia, liceum techniczne)	15-18 lat
<i>Epaggelmatikes Scholes</i> or EPA.S (szkoła zawodowa)	16-18 lat
<i>Instituta Epagelmatikis Katartissis</i> or I.E.K. (szkoły średnie na poziomie policealnym)	18-19 lat

HISZPANIA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 16 lat i dzieli się na dwa poziomy: kształcenie na poziomie podstawowym, składające się z trzech dwuletnich etapów, oraz kształcenie na poziomie średnim 1 stopnia, trwające cztery lata.

Szkoła podstawowa (trzy 2-letnie etapy) (<i>Educación Primaria</i>)	Wiek 6-12 lat
Szkoła średnia 1 stopnia (4 lata) (<i>Educación Secundaria Obligatoria – ESO</i>)	Wiek 12-16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Bachillerato</i> (kształcenie prowadzące do egzaminu maturalnego) 2 lata	Wiek 16-18 lat
<i>Formación Profesional Específica de grado medio</i> (specjalistyczne kształcenie zawodowe na poziomie średniozaawansowanym) 1½ roku do 2 lat	Wiek 16-18 lat

FRANCJA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 16 lat i dzieli się na trzy etapy:

Szkoła podstawowa	Wiek 6-11 lat
Szkoła średnia 1 stopnia (<i>collège</i>)	Wiek 11-15 lat
Szkoła średnia 2 stopnia (<i>lycée d'enseignement général et technologique</i> – szkoła o profilu ogólnokształcącym i technicznym oraz <i>lycée professionnel</i> - liceum zawodowe)	Obowiązkowa w wieku od 15 do 16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

Po ukończeniu *collège* uczniowie mają do wyboru trzy następujące ścieżki kształcenia:

- kształcenie ogólne, które trwa trzy lata (klasa II, I i tzw. klasa końcowa) i kończy się ogólnym egzaminem maturalnym,
- kształcenie techniczne, które trwa również trzy lata i kończy się technicznym egzaminem maturalnym,
- kształcenie zawodowe, które trwa dwa lata i kończy się uzyskaniem świadectwa *certificat d'aptitude professionnelle* (CAP) lub *brevet d'études professionnelles* (BEP), a po kolejnych dwóch latach zawodowym egzaminem maturalnym – *baccalauréat professionnel*.

W *lycée d'enseignement général et technologique* – szkole dla uczniów, którzy wybrali jedną z dwóch pierwszych ścieżek – kształcenie trwa trzy lata i obejmuje klasę II, I i końcową, po czym następuje egzamin maturalny.

Po ukończeniu wspólnej dla wszystkich klasy II, uczniowie wybierają rodzaj egzaminu maturalnego spośród trzech profili ogólnych (ekonomiczno-społecznego, humanistycznego lub ścisłego) lub siedmiu profili technicznych.

2-letnie *lycée professionnel* przygotowuje uczniów do uzyskania kwalifikacji zawodowych na poziomie I, odpowiadających *certificat d'aptitude professionnelle* (CAP) lub *brevet d'études professionnelles* (BEP). Kwalifikacje te umożliwiają podjęcie pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły. Natomiast uczniowie, którzy chcą kontynuować naukę, przygotowują się przez kolejne dwa lata (w I i końcowej klasie zawodowej) do uzyskania zawodowego świadectwa maturalnego w jednej z 48 prowadzonych specjalności.

<i>Lycée d'enseignement général et technologique</i>	Wiek 16-18 lat
<i>Lycée professionnel</i>	Wiek 16-17/19 lat

IRLANDIA (2005)

Kształcenie obowiązkowe

Szkoła podstawowa	Wiek 6-12 lat
Szkoła średnia pierwszy cykl (<i>junior cycle</i>) Szkoły ogólnokształcące i zawodowe różnego typu: <i>Community / Comprehensive / Vocational / Voluntary secondary</i>	Wiek 12-16 lat

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 16 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Szkoła średnia drugi cykl (<i>senior cycle</i>) Szkoły ogólnokształcące i zawodowe różnego typu: <i>Community / comprehensive / vocational / Voluntary secondary</i>	Wiek 15/16-17/19 lat
--	----------------------

Drugi cykl kształcenia w szkole średniej trwa dwa lub trzy lata zależnie od tego, czy uczniowie zapisują się na tzw. rok przejściowy (*Transition Year*). Zajęcia w „roku przejściowym”, które prowadzi 70% szkół, realizuje się zgodnie z opracowanym przez daną szkołę programem nauczania. W ramach „roku przejściowego” nacisk kładzie się na rozwój indywidualny i społeczny uczniów oraz rozwijanie ich umiejętności ogólnych, umiejętności technicznych i umiejętności uczenia się. W ostatnich dwóch klasach szkoły średniej uczniowie realizują program przygotowujący do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły (*Leaving Certificate*).

WŁOCHY (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Konstytucja przewiduje kształcenie obowiązkowe do ukończenia przez ucznia 14 roku życia, ale najnowsza legislacja (2006) wprowadziła kształcenie obowiązkowe do 16 roku życia. Obok kształcenia obowiązkowego przewidziane jest *diritto-dovere* (edukacja jest nie tylko obowiązkowa, ale również zagwarantowana wszystkim uczniom przez 12 lat lub do uzyskania kwalifikacji przed osiągnięciem 18 roku życia).

<i>Primo ciclo dell'istruzione</i> (pierwszy cykl kształcenia)	
<i>Scuola primaria</i> (szkoła podstawowa)	Wiek 6-11 lat
<i>Scuola secondaria di I grado</i> (szkoła średnia 1 stopnia)	Wiek 11- 14 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Secondo ciclo dell'istruzione</i> (drugi cykl kształcenia)	
Kształcenie klasyczne <i>Liceo classico</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu klasycznym) <i>Liceo scientifico</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu ścisłym) <i>Liceo linguistico</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu językowym) <i>Liceo socio-psico-pedagogico</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu socjologiczno-psychologiczno-pedagogicznym)	Wiek 14-19 lat
Kształcenie artystyczne <i>Liceo artistico</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu artystycznym) <i>Istituti d'arte</i> (szkoły artystyczne)	Wiek 14-18/19 lat Wiek 14-17/19 lat
Kształcenie techniczne <i>Istituto tecnico</i> (szkoła techniczna)	Wiek 14-19 lat
Kształcenie zawodowe <i>Istituto professionale</i> (szkoła zawodowa)	Wiek 14-17/19 lat

CYPR (2007)

Kształcenie obowiązkowe

<i>Prodimotiki</i> (przedszkole)	4 lata i 8 miesięcy – 5 lat i 8 miesięcy
<i>Dimotiko Scholeio</i> (szkoła podstawowa)	5 lat i 8 miesięcy – 11 lat i 8 miesięcy
<i>Gymnasio</i> (szkoła średnia 1 stopnia)	11 lat i 8 miesięcy – 15 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Eniaio Lykeio</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia)	15-18 lat
<i>Techniki Scholi</i> (techniczna i zawodowa szkoła średnia 2 stopnia)	15-18 lat
Przyuczenie do zawodu (<i>Systima Mathiteias</i>)	14-18 lat

ŁOTWA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Realizacja obowiązku szkolnego jest wymagana do wieku 16 lat i kształcenie jest zorganizowane w ramach jednolitej struktury (szkoła podstawowa i szkoła średnia 1 stopnia) lub oddzielnie – w szkole podstawowej i w szkole średniej 1 stopnia. Ponadto obowiązkowe są dwa lata edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 5-7 lat.

<i>Pirmsskolas izglitība</i> (edukacja przedszkolna)	wiek 5-7 lat
<i>Sākumskola</i> (I etap kształcenia obowiązkowego, ISCED 1),	Klasy 1-4/6, wiek 7-11/13 lat
<i>Pamatskola</i> (pełny cykl kształcenia obowiązkowego, ISCED 1+ ISCED 2),	Klasy 1-9, wiek 7-16 lat
<i>Vidusskola</i> (pełny cykl kształcenia obowiązkowego, ISCED 1+ ISCED 2); szkoły te prowadzą nie tylko kształcenie obowiązkowe, ale również kształcenie na poziomie średnim 2 stopnia	Klasy 1-9, wiek 7-16 lat

Uczniowie, którzy nie odbyli pełnego cyklu kształcenia obowiązkowego, mogą również ukończyć ten cykl w niektórych szkołach zawodowych (patrz tabela poniżej).

Często poziomy są łączone w ramach jednej instytucji, np. w *pamatskola* lub w *vidusskola*.

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Vispārējā vidējā izglītība</i> (kształcenie ogólne na poziomie średnim 2 stopnia (ISCED 3) w <i>vidusskola</i> ; <i>ģimnāzija</i>)	Klasy 10-12, wiek 16-19 lat
<i>Profesionālā vidējā izglītība</i> (kształcenie zawodowe na poziomie średnim 2 stopnia (ISCED 3) w <i>arodvidusskola</i> ; <i>arodģimnāzija</i> ; <i>tehnikums</i>)	Wiek 16-19/20 lat

Kształcenie na poziomie średnim 2 stopnia prowadzą następujące placówki:

- *vidusskolas/ģimnāzijas* (ogólnokształcące szkoły średnie – szkoły średnie 2 stopnia (ISCED 3),
- *arodvidusskolas/arodģimnāzijas/tehnikumi* (zawodowe szkoły średnie – zawodowe szkoły średnie 2 stopnia (ISCED 3).

LITWA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

<i>Pradinė mokykla</i> (szkoła podstawowa)	7-10/11 lat
<i>Pagrindinė mokykla</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 1 stopnia)	10/11-16/17 lat
Część <i>Gimnazija</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 1 stopnia)	14/15-16/17 lat
<i>Profesinė mokykla</i> (zawodowa szkoła średnia 1 stopnia)	14-16/17 lat
<i>Jaunimo mokykla</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 1 stopnia)	11/12-22 lata

Zgodnie z przepisami dzieci mogą rozpocząć kształcenie obowiązkowe w wieku 7 lat (lub wcześniej, jeśli dziecko jest gotowe do nauki szkolnej), a kończą ten etap w wieku 16 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Gimnazija</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia)	16/17-18/19 lat
<i>Vidurinė mokykla</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia)	16/17-18/19 lat
<i>Profesinė mokykla</i> (zawodowa szkoła średnia 2 stopnia)	16/17-19/20 lat
<i>Profesinė mokykla</i> (policealna szkoła zawodowa)	19-21 lat

LUKSEMBURG (2005)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 4 do 15 lat.

<i>Spillschoul</i> (placówka przedszkolna)	4-6 lat
Szkoła podstawowa	6-12 lat
Szkoła średnia 1 stopnia Ogólnokształcąca szkoła średnia 1 stopnia Techniczna szkoła średnia 1 stopnia	12-15 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Lycée général</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia)	15-19 lat
<i>Lycée technique</i> (techniczna szkoła średnia 2 stopnia)	
Etap średniozaawansowany/etap wyższy (2+2 lata)	15-19 lat
Etap średniozaawansowany (3 lata)	15-18 lat

Kształcenie ogólne na poziomie średnim 2 stopnia jest kontynuowane w *lycées* i obejmuje dwa etapy: kształcenie ogólne na poziomie średnim 2 stopnia w klasach IV-V szkoły średniej (15-17 lat) i specjalizację w klasach VI-VII szkoły średniej (17-19 lat). Kształcenie techniczne jest prowadzone w *lycées* technicznych i zostało podzielone na etap średniozaawansowany i wyższy. Niektóre *lycées* techniczne prowadzą również kształcenie zawodowe na poziomie policealnym.

WEGRY (2005)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe do czasu osiągnięcia wieku 18 lat. Kształcenie zawodowe można rozpocząć dopiero w wieku 16 lat, a do tego czasu uczniowie zdobywają wykształcenie ogólne.

<i>Óvoda</i> (przedszkole) – klasa zerowa, obowiązkowa (ISCED 0-1)	Wiek: 5-6/7 lat
<i>Általános iskola</i> (szkoła podstawowa i średnia I stopnia)–jednolita struktura (ISCED 1+2)	Wiek: 6/7-14 lat (I cykl: 6-10, II cykl: 10-14)
<i>Gimnázium</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia I i II stopnia) (ISCED 2+3)	Wiek: 10/12/14-18/19 lat
<i>Szakközépiskola</i> (szkoła średnia zawodowa) (ISCED 3)	Wiek: 14-18/19/20 lat (na ogół: 4 lata)
<i>Szakiskola 1</i> (cykl C) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 14-18 lat (2+2 lata)
<i>Szakiskola 2</i> (cykl A/cykl B (3)) – szkoła prowadząca kształcenie wyrównawcze (ISCED 2) + zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 15/16-18/19 lat (1-2 + 2 lata)
<i>Szakiskola 4</i> (cykl D) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe na poziomie policealnym (ISCED 4)	Wiek: 18-19/20 lat (1-2 lata)

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Gimnázium</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia I i II stopnia) (ISCED 2+3)	Wiek: 10/12/14-18/19/20 lat
<i>Szakközépiskola</i> (szkoła średnia zawodowa) (ISCED 3)	Wiek: 14-18/19/20 lat (na ogół: 4 lata)
<i>Szakiskola 5</i> (cykl C) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 14-18 lat (2+2 lata)
<i>Szakiskola 6</i> (cykl A/cykl B (7)) – szkoła prowadząca kształcenie wyrównawcze (ISCED 2) + zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 15/16-18/19 lat (1-2 + 2 lata)
<i>Szakiskola 8</i> (cykl D) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe na poziomie policealnym (ISCED 4)	Wiek: 18-19/20 lat (1-2 lata)

MALTA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 5 do 16 lat. W sektorze państwowym kształcenie na poziomie średnim prowadzą trzy rodzaje szkół: *Junior Lyceums* (prowadzące kształcenie ogólne na wyższym poziomie niż w szkołach średnich), *secondary schools* (szkoły średnie) oraz *Boys'/Girls' Schools* (szkoły dla chłopców/dziewcząt prowadzące kształcenie ogólne dla uczniów, którzy nie uzyskują odpowiednich wyników).

Szkoła podstawowa	Wiek 5 –11 lat
Szkoła średnia	Wiek 11-16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Junior College</i>	Wiek 16 – 18 lat
<i>Institute of Tourism Studies (ITS)</i>	Wiek 16 – 21 lat
<i>Malta College of Arts, Science and Technology (MCAST)</i>	Wiek 16 – 21 lat

Podany wiek ma charakter umowny. Dotyczy to przede wszystkim instytucji ITS i MCAST, które oferują różne typy kształcenia w trybie dziennym i wieczorowym, o różnym czasie kształcenia i przeznaczone dla różnych typów uczniów/słuchaczy. Nawet kursy w pełnym wymiarze są otwarte dla słuchaczy w różnym wieku, włączając pracujących dorosłych.

HOLANDIA (2005)

Kształcenie obowiązkowe

Każde dziecko obowiązkowo uczęszcza do szkoły w pełnym wymiarze od pierwszego szkolnego dnia miesiąca następującego po jego piątym urodzinach. Dzieci muszą kształcić się w szkole w pełnym wymiarze przez 12 pełnych lat szkolnych i w każdym przypadku do końca roku szkolnego, w którym kończą 16 lat. Następnie młodzież obowiązkowo uczęszcza do placówki prowadzącej kształcenie w ramach obowiązku nauki co najmniej dwa razy w tygodniu przez kolejny rok. Młodzi ludzie, którzy odbywają kształcenie praktyczne na podstawie odpowiedniej umowy w określonym sektorze zatrudnienia, uczęszczają na zajęcia raz w tygodniu w ramach urlopu szkoleniowego i pracują w pozostałe dni tygodnia.

Kształcenie obowiązkowe do wieku 16 lat jest bezpłatne, choć w szkołach średnich rodzice pokrywają koszty podręczników.

Szkolnictwo podstawowe (<i>Primair onderwijs</i>) Szkolnictwo podstawowe składa się z <i>Basisschool</i> (szkoły podstawowej) i <i>Speciale school voor basisonderwijs</i> (specjalnej szkoły podstawowej)	Wiek: 5-12 lat
Szkolnictwo średnie (<i>Voortgezet onderwijs</i>)	
Szkoły przygotowujące do podjęcia studiów wyższych (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs – VWO</i> , obejmujące <i>gymnasium</i> i <i>atheneum</i>)	Wiek: 12-18 lat
Szkoły średnie prowadzące kształcenie ogólne na wyższym etapie (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>)	Wiek: 12-17 lat
Szkoły średnie prowadzące kształcenie przedzawodowe (<i>Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs - VMBO</i>)	Wiek: 12-16 lat
Szkoły średnie prowadzące kształcenie specjalne (<i>Speciaal voortgezet onderwijs</i>)	Wiek: 12-18/20 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Szkoły przygotowujące do podjęcia studiów wyższych (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs – VWO</i>)	Wiek: 12-18 lat
Szkoły średnie prowadzące kształcenie ogólne na wyższym etapie (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>)	Wiek: 12-17 lat
Szkoły średnie prowadzące kształcenie zawodowe (<i>Middelbaar beroepsonderwijs – MBO</i>)	Wiek: 16-17/18/19/20 lat

AUSTRIA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Edukacja obowiązkowa rozpoczyna się w wieku 6 lat i trwa 9 lat.

- Szkoła podstawowa - *Volksschule* lub *Grundschule*: wiek uczniów 6-10 lat
- Szkoła średnia 1 stopnia – *Volksschule*, *Hauptschule*, *Allgemein bildende höhere Schule*: wiek uczniów 10-14 lat
- Ostatni rok obowiązkowej nauki- rok 9 – może być odbywany w *Polytechnische Schule* jako rok przygotowania przedzawodowego w przypadku uczniów przygotowujących się do wyboru ścieżki przygotowania zawodowego lub innej szkole średniej 2 stopnia: od 14 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Mimo że uczniowie rozpoczynają niektóre ze szkół w wieku lat 14, edukacja obowiązkowa trwa do 15 roku życia.

Szkoła średnia 2 stopnia – typy szkół:

- *Allgemein bildende höhere Schule* (szkoła ogólnokształcąca): wiek uczniów 14-18 lat
- *Polytechnische Schule* (szkoła przedzawodowa): wiek uczniów 14-15 lat
- *Berufsbildende mittlere Schule* (szkoła techniczna i zawodowa): wiek uczniów 14+ lat
- *Berufsbildende höhere Schule* (kolegium techniczno-zawodowe): wiek uczniów 14-19 lat
- *Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik/Sozialpädagogik* (dla nauczycieli przedszkolnych i pozadydaktycznego personelu edukacyjnego): wiek uczniów 14-19 lat
- *Berufsbildende Pflichtschule* (szkoła zawodowa w niepełnym wymiarze godzin): wiek uczniów 15+ lat

Szkoła policealna: *Kolleg* wiek uczniów 18-20 lat.

POLSKA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Klasa zerowa - wiek: 6 lat

Szkoła podstawowa (6-letnia) - wiek: 7-13 lat

- Etap I – nauczanie zintegrowane, 7-10 lat
- Etap II – nauczanie przedmiotowe, 10-13 lat

Gimnazjum (3-letnia szkoła średnia 1 stopnia) Wiek: 13-16 lat

- Etap III – nauczanie przedmiotowe

Kształcenie ponadobowiązkowe

Typy szkół:

- Liceum ogólnokształcące - wiek: 16-19 lat
- Liceum profilowane - wiek: 16-19 lat
- Technikum - wiek: 16-20 lat
- Zasadnicza szkoła zawodowa - wiek: 16-18/19 lat
- Uzupełniające liceum ogólnokształcące - wiek: 18/19-20/21 lat
- Technikum uzupełniające - wiek: 18/19-21/22 lat
- Szkoła policealna - wiek: 19-21 lat (b. rzadko: 20 lat)

PORTUGALIA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Obejmuje uczniów w wieku 6-15 lat.

Szkoła podstawowa *Ensino básico -1.ª e 2.ª Cichos* obejmuje:

- klasy 1 – 4 (pierwszy cykl): wiek uczniów 6-10 lat
- klasy 5 – 6 (drugi cykl): wiek uczniów 10-12 lat

Szkoła średnia 1 stopnia *Ensino básico -3.ª ciclo* obejmuje klasy 7 – 9 (trzeci cykl): wiek uczniów 12-15 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Szkoła średnia 2 stopnia obejmuje klasy 10,11 i 12 i dotyczy uczniów w wieku 15-18 lat.

Profile kształcenia: humanistyczny/ naukowy, technologiczny, artystyczny, zawodowy.

SŁOWENIA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

<i>Osnovna šola</i> (jednolita struktura: szkoła podstawowa +gimnazjum)	9 lat obowiązkowej nauki
Pierwszy cykl klasy 1-3	Wiek 6-8 lat
<i>Drugi cykl klasy 4-6</i>	Wiek 9-11 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Splošno srednje izobraževanje – Gimnazija</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia drugiego stopnia)	Wiek 15-18 lat
<i>Srednje tehniško in strokovno izobraževanje</i> (techniczna szkoła średnia drugiego stopnia)	Wiek 15-18 lat
<i>Srednje poklicno-tehniško izobraževanje</i> (techniczno-zawodowa szkoła średnia drugiego stopnia)	Wiek 15-19 lat (3 plus 2 lata)
<i>Srednje poklicno izobraževanje</i> (szkoła średnia 2 stopnia o profilu zawodowym)	Wiek 15-17 lat (3 lata)
<i>Nižje poklicno izobraževanje</i> (szkoła średnia 2 stopnia zawodowa)	Wiek 15-16-17 lat (od 2,5 do 3 lat)
<i>Maturitetni tečaj</i> (szkoła przygotowująca do egzaminu maturalnego, ISCED 4)	(1 rok)
<i>Poklicni tečaji</i> (kształcenie zawodowe, ISCED 4)	(1 rok)

SZWECJA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Dzieci rozpoczynają naukę w szkole w wieku 7 lat, a kształcenie obowiązkowe trwa dziewięć lat. Istnieje możliwość rozpoczynania nauki w wieku 6 lat.

Grundskola (jednolita struktura – szkoła podstawowa + gimnazjum): wiek uczniów 6/7-15/16 lat.

Kształcenie ponadobowiązkowe

Gymnasieskola (szkoła średnia 2 stopnia): wiek uczniów 16-19 lat.

SŁOWACJA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

<i>Základná škola</i> (jednolita struktura, kształcenie na poziomie podstawowym i kształcenie ogólne na poziomie średnim 1 stopnia)	Kształcenie na poziomie podstawowym (I etap, klasy I-IV), wiek: 6-9 lat i kształcenie ogólne na poziomie średnim 1 stopnia (II etap, klasy V-IX), wiek: 10-14/15 lat
<i>Gymnázium</i> (kształcenie ogólne na poziomie średnim 1 stopnia i pierwszy lub pierwszy i drugi rok kształcenia na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 10/12/14/15/16 lat
<i>Stredná odborná škola</i> (kształcenie zawodowe na poziomie średnim 1 stopnia i pierwszy lub pierwszy i drugi rok kształcenia zawodowego na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 10/15/16 lat
<i>Stredné odborné učilište</i> (pierwszy rok kształcenia zawodowego na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 15/16 lat
<i>Učilište</i> (pierwszy rok kształcenia zawodowego na poziomie średnim 1 stopnia)	Wiek: 15/16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

Szkolnictwo średnie 2 stopnia	
<i>Gymnázium</i> (drugi i wyższy lub trzeci i wyższy rok kształcenia ogólnego na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 16-18/19 lat
<i>Stredná odborná škola</i> (drugi i wyższy lub trzeci i wyższy rok kształcenia zawodowego na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 16-18/19/20 lat
<i>Stredné odborné učilište</i> (drugi i wyższy rok kształcenia zawodowego na poziomie średnim 2 stopnia)	Wiek: 16-18/19/20 lat
<i>Učilište</i> (drugi i trzeci rok kształcenia zawodowego)	Wiek: 16-17/18 lat
Szkolnictwo policealne	
<i>Stredná odborná škola (pomaturitné štúdium)</i>	Wiek: 19/20 lat

FINLANDIA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie obowiązkowe rozpoczyna się w wieku 7 lat i trwa dziewięć lat. Zajęcia dydaktyczne są na ogół prowadzone przez wychowawców klas w klasach I-VI i przez nauczycieli przedmiotu w klasach VII-IX.

<i>Peruskoulu/Grundskola</i> (szkoła powszechna)	
Klasy I-VI	Wiek: 7-12 lat
Klasy VII-IX	Wiek: 13-16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

- *Lukio/Gymnasium* (ogólnokształcąca szkoła średnia 2 stopnia); wiek: 16-19 lat
- *Ammatillnen oppilaitos/Yrkesläroanstalt* (zawodowa szkoła średnia 2 stopnia); wiek: 16-19 lat

WIELKA BRYTANIA (ANGLIA/WALIA/IRLANDIA PÓŁNOCNA) (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 5 (4 – w Irlandii Północnej) do 16 lat.

W Anglii i Walii wiele dzieci rozpoczyna naukę w klasie zerowej szkoły podstawowej w wieku 4 lat.

Większość uczniów przechodzi ze szkoły podstawowej (*primary school*) do szkoły średniej (*secondary school*) w wieku 11 lat, choć w niektórych regionach Anglii uczniowie uczęszczają do *middle school* w wieku, odpowiednio, od 8 lub 9 do 12 lub 13 lat.

Wiele szkół średnich 1 stopnia prowadzi również kształcenie na poziomie średnim 2 stopnia dla uczniów w wieku od 16 lat i powyżej do 18 lat i powyżej.

<i>Primary education</i> (szkolnictwo podstawowe)	Wiek: 5-11 lat (Anglia/Walia) Wiek: 4-11 lat (Irlandia Północna)
<i>Secondary education</i> (szkolnictwo średnie 1 stopnia)	Wiek: 11-16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe

<i>Secondary school</i> (szkoła średnia 2 stopnia)	Wiek: 16-18+ lat
<i>Further education</i> (kształcenie na poziomie poniżej szkolnictwa wyższego dla osób, które przekroczyły wiek obowiązkowej nauki) w następujących placówkach: <i>Sixth form college</i> * <i>Further education college</i> <i>Tertiary college</i> *	Wiek: 16-18+ lat

* Wyłącznie w Anglii i Walii.

Szkoły średnie i *sixth form colleges* prowadzą kształcenie ogólne, *further education colleges* prowadzą głównie kształcenie zawodowe, choć wiele z nich prowadzi także kształcenie ogólne, a w *tertiary colleges* prowadzi się zarówno kształcenie ogólne, jak i zawodowe.

WIELKA BRYTANIA – SZKOCJA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe dla dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 16 lat.

<i>Primary school</i> (szkoła podstawowa)	Wiek: 5-11 lat
<i>Secondary school</i> (szkoła średnia 1 stopnia)	Wiek: 12-16 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Kształcenie na tym poziomie prowadzi się w szkołach średnich 2 stopnia i 46 *further education colleges*. Kształcenie zawodowe prowadzą również niezależne ośrodki szkoleniowe oraz pracodawcy w zakładach pracy.

ISLANDIA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

<i>Grunnskólar</i> (szkoła podstawowa i średnia 1 stopnia)	Wiek: 6-16 lat
--	----------------

Kształcenie obowiązkowe jest prowadzone w ramach jednolitej struktury, co oznacza, że szkoła podstawowa i średnia 1 stopnia stanowią części tego samego szczebla edukacji, a kształcenie na tych poziomach odbywa się na ogół w tej samej placówce.

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Ogólnokształcące szkoły średnie 2 stopnia: <i>Menntaskólar</i> (licea ogólnokształcące przygotowujące do podjęcia studiów) <i>Fjölbrautaskólar</i> (szkoły średnie przyjmujące młodzież niezależnie od dotychczasowych wyników w nauce)	Wiek: od 16 do 20 lat
Zawodowe lub specjalistyczne szkoły średnie 2 stopnia: <i>Idnskólar</i> (szkoły zawodowe) <i>Sérskólar</i> (specjalistyczne szkoły zawodowe) <i>Fjölbrautaskólar</i> (szkoły średnie przyjmujące młodzież niezależnie od dotychczasowych wyników w nauce)	Wiek: od 16 do 20 lat

Kształcenie ogólne trwa przeważnie cztery lata i kończy się egzaminem maturalnym. Kształcenie zawodowe ma zróżnicowaną długość, od jednego do dziesięciu semestrów, ale najczęściej trwa cztery lata.

LIECHTENSTEIN (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 15 lat. Przejście do innego rodzaju szkoły średniej ma miejsce rzadko, ale jest możliwe na określonych etapach.

<i>Primarschule</i> (szkoła podstawowa)	Wiek: 6-11 lat
Szkoły średnie 1 stopnia (<i>Sekundarstufe I</i>):	
<i>Oberschule</i> (szkoła średnia 1 stopnia)	Wiek: 11-15 lat
<i>Realschule</i> (szkoła średnia na poziomie średnio-zaawansowanym)	Wiek: 11-15 lat
<i>Gymnasium Unterstufe</i> (szkoła ogólnokształcąca – niższy poziom)	Wiek: 11-14 lat

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Kształcenie na poziomie średnim 2 stopnia (<i>Sekundarstufe II</i>):	
<i>Freiwilliges 10 Schuljahr</i> (nieobowiązkowa X klasa w szkole)	Wiek: 15-16 lat
<i>Gymnasium Oberstufe</i> (szkoła ogólnokształcąca – wyższy poziom)	Wiek: 15-19 lat
<i>Berufsmittelschule</i> (szkoła zawodowa na zaawansowanym poziomie)	Wiek: 18-20 lat i więcej
Kształcenie zawodowe w różnych zawodach (<i>Berufsbildung</i>)	Wiek: 15-19 lat i więcej

NORWEGIA (2007)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe w wieku od 6 do 16 lat.

- *Grunnskole* (szkoła podstawowa i średnia 1 stopnia) – wiek: 6-16 lat
- *Barnetrinnet* (etap szkoły podstawowej): wiek: 6-12 lat (klasy 1-7)
- *Ungdomstrinnet* (etap szkoły średniej 1 stopnia): wiek: 13-16 lat (klasy 8-10)

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Videregående skole (szkoła średnia 2 stopnia) – wiek: 16-19 lat

Kształcenie na poziomie średnim 2 stopnia obejmuje zarówno kształcenie ogólne, jak i kształcenie zawodowe.

- Kształcenie ogólne: kształcenie przygotowawcze – kształcenie na poziomie zaawansowanym I – kształcenie na poziomie zaawansowanym II
- Kształcenie zawodowe: kształcenie przygotowawcze – kształcenie na poziomie zaawansowanym I – kształcenie na poziomie zaawansowanym II lub 2-letnie przyuczenie do zawodu.

BULGARIA (2008)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie jest obowiązkowe dla dzieci w wieku 7 lat (lub od 6 lat, zgodnie z decyzją rodziców) do 16 lat i kończy się w szkole średniej 2 stopnia.

Начално училище/Natchalno uchilishte (szkoła podstawowa)	4 lata; I – IV klasa
Основно училище/Osnovno uchilishte (jednolita struktura: szkoła podstawowa i średnia 1 stopnia)	8 lat; I – VIII klasa
Гимназия/Gimnazija (szkoła średnia 2 stopnia)	4 lata; IX – XII klasa
СОУ/Sredno obshtoobrazovatelno uchilishte (szkoła średnia ogólnokształcąca)	12 lat; I – XII klasa
Профилירани гимназии/Profilirani gimnazii (szkoły średnie ogólnokształcące z oddziałami profilowanymi)	VIII lub IX - XII klasa

Kształcenie ponadobowiązkowe - szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

Kształcenie średnie ponadobowiązkowe obejmuje XI i XII klasę szkoły średniej 2 stopnia.

Istnieją instytucje prowadzące kształcenie na poziomie policealnym dla absolwentów szkół średnich posiadających dyplomy ich ukończenia. Edukacja na tym poziomie jest nieobowiązkowa i odbywa się w szkołach policealnych/zawodowych. Trwa przynajmniej rok i kryterium przyjęcia jest także ukończenie 16 roku życia. Absolwenci tych szkół nabywają kwalifikacje zawodowe uprawniające do podjęcia pracy zawodowej. Kandydaci do tych szkół rekrutują się zarówno ze szkół średnich zawodowych jak i ogólnokształcących.

RUMUNIA (2005)

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie obowiązkowe trwa 10 lat i jest podzielone na trzy etapy: szkoła podstawowa (4 lata), I etap szkoły średniej 1 stopnia – kształcenie ogólne (4 lata) i II etap szkoły średniej 1 stopnia, w ramach którego prowadzi się kształcenie ogólne, profilowane lub zawodowe (2 lata).

<i>Școală primară</i> (szkoła podstawowa)	Wiek 6-10 lat
<i>Gimnaziu</i> (I etap ogólnokształcącej szkoły średniej 1 stopnia)	Wiek 10-14 lat
<i>Liceu – ciclul inferior</i> (II etap ogólnokształcącej lub profilowanej szkoły średniej 1 stopnia) lub <i>Școală de Arte și Meserii</i> (zawodowa szkoła średnia 1 stopnia)	Wiek 14-16 lat

Obecna struktura kształcenia obowiązkowego, wynikająca z nowelizacji Ustawy o oświacie z czerwca 2003 r. (Ustawa 268/2003), została wprowadzona od roku szkolnego 2003/04. Kształcenie obowiązkowe zostało przedłużone o dwa lata po ukończeniu *Gimnaziu*. Uczniowie mogą obecnie kontynuować naukę w ramach niższego cyklu *Liceu*, w którym prowadzi się kształcenie ogólne, a program obejmuje elementy przygotowujące do wyboru profilu/specjalizacji w szkole średniej 2 stopnia, lub w *Școală de Arte și Meserii* (szkole sztuk pięknych i rzemiosła), w której prowadzi się kształcenie zawodowe przygotowujące do podjęcia pracy w różnych zawodach; w tym drugim przypadku absolwenci powinni ukończyć rok uzupełniający przed podjęciem nauki w szkole średniej 2 stopnia.

Uczniowie rozpoczynają naukę w ramach niższego cyklu *Liceu* (liceum) lub w szkole sztuk pięknych i rzemiosła.

TURCJA (2008)

Edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa do wieku 6 lat, tj. wieku, w którym rozpoczyna się kształcenie obowiązkowe.

Kształcenie obowiązkowe

Kształcenie obowiązkowe (*İlköğretim Okulu*) zostało przedłużone od początku roku szkolnego 1997/98 do ośmiu lat i obejmuje obecnie dzieci i młodzież w wieku od 6 do 14 lat. Szkoła obowiązkowa stanowi jednolitą strukturę, w której nie wyodrębnia się formalnie szkoły podstawowej i średniej I stopnia.

<i>İlköğretim Okulu</i> (szkoła podstawowa)	Klasy 1-8	Wiek 6-14 lat
---	-----------	---------------

Kształcenie ponadobowiązkowe

Szkolnictwo średnie II stopnia obejmuje szkoły ogólnokształcące, zawodowe i techniczne, które prowadzą co najmniej 3-letnie kształcenie dla absolwentów szkoły obowiązkowej.

Szkoły ogólnokształcące	Wiek 14-17 lat
Szkoły zawodowe i techniczne	Wiek 14-17 lat